

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดระโงง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) เพื่อศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยี การศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา กรณีศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดระโงง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และเลือกโรงเรียนวัดท่าใหม่ เป็นโรงเรียนที่ทดลองใช้แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา เพราะจากการศึกษาสภาพบริบทของทั้ง 3 โรงเรียนนั้น พบว่า มีบริบททั่วไป สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนใกล้เคียงกัน

2. การดำเนินการ

2.1 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 6 วิธี คือ 1) การศึกษาเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศ บริบททั่วไป และศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) การลงพื้นที่สังเกตใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก จากผู้เกี่ยวข้อง 3) การสัมภาษณ์ ใช้ในการศึกษาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก 4) การสนทนากลุ่ม ใช้ในการศึกษาความต้องการและพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา 5) การประชุมวิพากษ์ ใช้ในการแสวงหาความคิดในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา ไปใช้กับสถานศึกษาขนาดเล็ก 6) การใช้แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ผู้มีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดระโงง จำนวน 24 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้คำร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปเป็นภาพรวมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สภาพแวดล้อมและบริบทภายในสถานศึกษามีหลายส่วน ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากขาดงบประมาณ บุคลากรและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. จากการพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ได้แนวทาง เป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเทคโนโลยีการศึกษา 2) ขั้นการวางแผนและการกำหนดแนวทางการบริหารงาน 3) ขั้นการส่งเสริม สนับสนุน ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและพัฒนา 4) ขั้นการประเมินผลและการปรับปรุง

3. จากการศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอน สามารถนำแนวทางการบริหารเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ไปใช้ได้ครบถ้วน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษา มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัย ได้สรุปเป็นภาพรวมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สภาพแวดล้อมและบริบทภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีหลายส่วน ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากขาดงบประมาณ บุคลากรและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533 : 10) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีทางการศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็น ทั้งยังได้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาก็ตาม แต่เทคโนโลยีทางการศึกษาก็ยังไม่แพร่หลายในสถานศึกษาขนาดเล็กมากนัก และ แคชชิง (Catchings. 2000 : Abstract) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อเทคโนโลยีการศึกษาที่นำไปปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาจากข้อเท็จจริงด้านเทคโนโลยีการศึกษา และจากรูวรรณ แก่นทรัพย์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาประเมินความต้องการความจำเป็นจากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการ

สอนในโรงเรียน ปัญหาความต้องการของครูผู้สอนและประโยชน์ในการนำเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้โดยครู และนักเรียนนำเทคโนโลยีการศึกษาไป บูรณาการและพัฒนารการเรียนรู้ ผู้มีส่วนดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา และคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : บทนำ) ได้กล่าวว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีปัญหา คือ โรงเรียนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น สภาพครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดอัตรากำลังครูและข้อจำกัดด้านงบประมาณของรัฐ

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ได้แนวทาง เป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษา 2) ขั้นการวางแผนและการกำหนดแนวทางการบริหารงาน 3) ขั้นการส่งเสริมสนับสนุน ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและพัฒนา 4) ขั้นการประเมินผลและการปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 68) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ควรประกอบด้วย

1. สำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
2. วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริหารและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา
3. ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
4. สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริการ และพัฒนาศึกษา
5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
6. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนารผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
7. ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ฉลอง บุญญานันต์ (2547 : 17-34) ที่กล่าวว่า วิธีการวางแผนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนเป็นกระบวนการในขณะปฏิบัติการ โดยสอดคล้องกับธรรมเนียมของโรงเรียน ซึ่งไม่ใช่แผนตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง และบราวน์ และคนอื่น ๆ (Brown and others. 1985 : 35) ได้กล่าวว่า แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา ควรประกอบด้วย วัตถุประสงค์และ

เนื้อหา ของแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การ จัดระบบบุคลากร เทคโนโลยีการศึกษา สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การประเมินและ ปรับปรุง เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา

3. จากการศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา ขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สามารถนำแนวทางการบริหาร เทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ไปใช้ได้ครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย เดชชัยศรี (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับ โรงเรียนเอกชน ด้วยวิธีการระบบ พบว่า 1) จุดมุ่งหมายของการบริหารเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อ บริการจัดหา ผลิตและใช้สื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการพัฒนา แนวคิดในการผลิตสื่อและเทคนิคการสอนของครู พัฒนาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ พัฒนาศูนย์ สารสนเทศ 2) ขอบข่ายของการบริหารเทคโนโลยีการศึกษา มีการนิเทศติดตามและประเมินผล การ ให้บริการเทคโนโลยีการศึกษา พัฒนาระบบสื่อสารสนเทศและเทคนิควิธี การสอนให้มี ประสิทธิภาพ 3) วิธีการให้บริการเทคโนโลยีการศึกษา โดยจัดทำทะเบียน จัดทำบัตรรายการ สื่อการศึกษาการจัดเก็บ บำรุงรักษาให้สื่อการศึกษาอยู่อย่างเป็นระบบ จัดทำสถิติข้อมูลประเมินผล และรายงานผลการจัดบริการ 4) การจัดระบบการบริหารเทคโนโลยีการศึกษา ต้องมีนโยบาย กระบวนการ และวิธีการเกี่ยวกับการบริการที่ชัดเจน โดยมีโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาว มี งบประมาณให้การสนับสนุนเพียงพอ มีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านวัสดุอุปกรณ์ จัดกิจกรรม การฝึกอบรมให้แก่ครูประจำการ จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ และ กิจกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา การส่งเสริมการใช้สื่อการศึกษา มีการพัฒนาระบบงานด้าน เทคโนโลยีการศึกษาให้ทันสมัยสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการศึกษา และ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 68) ได้กำหนดกรอบงานสำหรับสถานศึกษาว่า แนวทางการ บริหารงานเทคโนโลยีการศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเทคโนโลยีการศึกษาของ สถานศึกษา การวางแผนและการกำหนดนโยบาย การส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรนำ เทคโนโลยีศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา การนำเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้ และการประเมินผลและการปรับปรุง เพื่อนำมาพัฒนาแนวทางการบริหารเทคโนโลยีการศึกษา ตามสภาพและบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 รวมทั้งนำแนวทางการบริหารเทคโนโลยีศึกษามาใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัด การศึกษา

การศึกษาผลการใช้แนวทางแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา ขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษา มีระดับความพึงพอใจใน

ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉิง (Cheng, 2004 : Abstract) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานเทคโนโลยีของครูเกี่ยวกับการสนับสนุนและการเผยแพร่ พบว่า ครูต้องการได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้าโดยให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษามากกว่าความสามารถทางทฤษฎี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คาราเยเจน กิรอลโด (Karayegen – Giraldo, 2004 : Abstract) พบว่าเทคโนโลยีการศึกษาเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในห้องเรียน สำหรับการสื่อสารระหว่างนักเรียนกับบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาที่ดี และปริดา สามงามยา (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพฯ พบว่า ผู้บริหารและครูสอนต้องการสื่อการสอน คือ วีดีโอเทป การใช้เครื่องมือบันทึกเสียง การใช้เครื่องขยายเสียง การฉายภาพนิ่งและการผลิตสื่อการสอน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ งานเทคโนโลยีการศึกษา สถานศึกษาปฏิบัติน้อย ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญ แต่ขาดศักยภาพในการบริหาร ซึ่งมีสาเหตุจากขาดแคลนงบประมาณ แต่การศึกษาในยุคปัจจุบัน ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลาทุกสถานที่ตามความต้องการความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคลในการพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและด้านวิชาการให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้จริงและปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนต่อไป

1.2 จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ พบว่า สภาพแวดล้อมและบริบทภายในสถานศึกษาหลายส่วนไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากขาดงบประมาณ บุคลากรและ

การพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น สถานศึกษาควรให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยี การศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรทุกฝ่ายภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้สามารถนำแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา